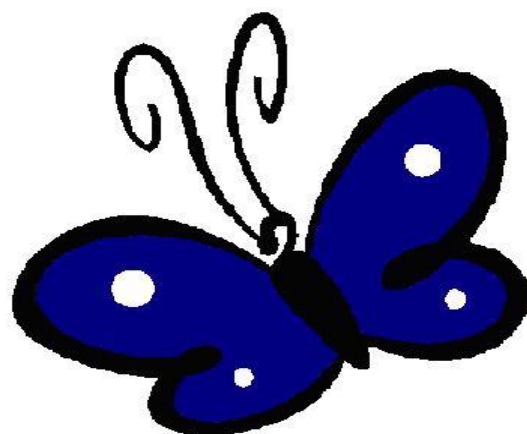

DOPRAVA A BEZPEČNÉ CHOVÁNÍ

1

ČÍM MŮŽEME CESTOVAT?

Čím jezdíte do školky, na prázdniny nebo třeba s maminkou na nákup?
Jaké dopravní prostředky znáte?

AUTO

Máte doma auto? Jakou má barvu? A znáte jeho značku?

Jede, jede autíčko,
troubí na nás maličko.
Jede rychle, pomaličku,
pak zastaví na chvíličku
a zase se rozjede.
To autíčko dovede.
(neznámý autor)

AUTÍČKO Z PAPIROVÉ RULIČKY

Potřebujeme papírovou ruličku (například od kuchyňských utěrek; ruličku od toaletního papíru z hygienických důvodů nepoužíváme), temperové nebo vodové barvy, čtvrtku, fixy, nůžky a lepidlo. Na ruličku fixem nakreslíme okna a dveře autíčka a autíčko pak vybarvíme. Ze čtvrtky vystříháme kolečka, na která nakreslíme pneumatiku a disk, a kola pak přilepíme na boky autíčka. Ze čtvrtky také vyrobíme výfuk – buď z malého ústřížku slepíme tenkou ruličku, nebo bude výfuk plochý.

AUTOBUS

Autobusem jezdíme do školky, na nákup, ale třeba i na výlet nebo na návštěvu k babičce nebo k tetě. Jaký je rozdíl mezi autobusem a autem? Vejde se do auta tolik lidí jako do autobusu? A co mají oba dopravní prostředky společného?

TROLEJBUS A TRAMVAJ

Trolejbus jezdí jen v některých velkých městech a tramvaj také nenajdeš všude. Který z těchto dopravních prostředků jezdí po kolejích? (tramvaj) A který má nad sebou dráty a trolej? (oba)

METRO

Na obrázku najdeme také dopravní prostředek, který znají děti, jež žijí nebo někdy byly v Praze. Někdy se mu také říká podzemní dráha, protože jezdí pod zemí. Je poháněn elektřinou. V některých velkých městech, třeba v Londýně, jezdily před mnoha lety podzemní vlaky, které byly poháněny párou, a dokonce koňské povozy.

Kdo postavil metro?

Co bys řekla?

Žádní permonici

ani čerti z pekla.

(Jiří Žáček)

KOLO A MOTORKA

Obě mají řídítko, sedlo a dvě kola, ale přece to nejsou stejné dopravní prostředky. Čím se liší? (Kolo poháníme šlapáním a motorka má motor, na kole může jezdit i malé dítě, zatímco na motorce až člověk, který chodil do autoškoly, naučil se motorku řídit a má řidičský průkaz.)

DOPRavní PROSTŘEDKY

Auto, vlak a autobus,

tramvaj nebo trolejbus,

koloběžka, tříkolka,

parník, vlak či motorka,

malá loďka pro pádlo,

vrtník či letadlo.

(Zuzana Pospíšilová)

DRÁHA PRO AUTÍČKO

Potřebujeme víko od krabice, fixy, malé plastové autíčko, izolepu a dva magnety. Na vnitřní stranu víka nakreslíme silnici (můžeme využít nakopírovaný obrázek SILNICE A KŘÍŽOVATKY nebo CESTOU NECESTOU z tohoto pracovního sešitu). Víko položíme mezi dva stoly nebo židličky tak, aby pod ním byl volný prostor. Na autíčko připevníme izolepu zespoda magnet tak, aby autíčko mohlo stále jezdit – je potřeba zvolit hodně plochý magnet, případně místo magnetu použít tenký plíšek. Autíčko položíme na dráhu a ovládáme jej pomocí magnetu, kterým pohybujeme pod dráhou.

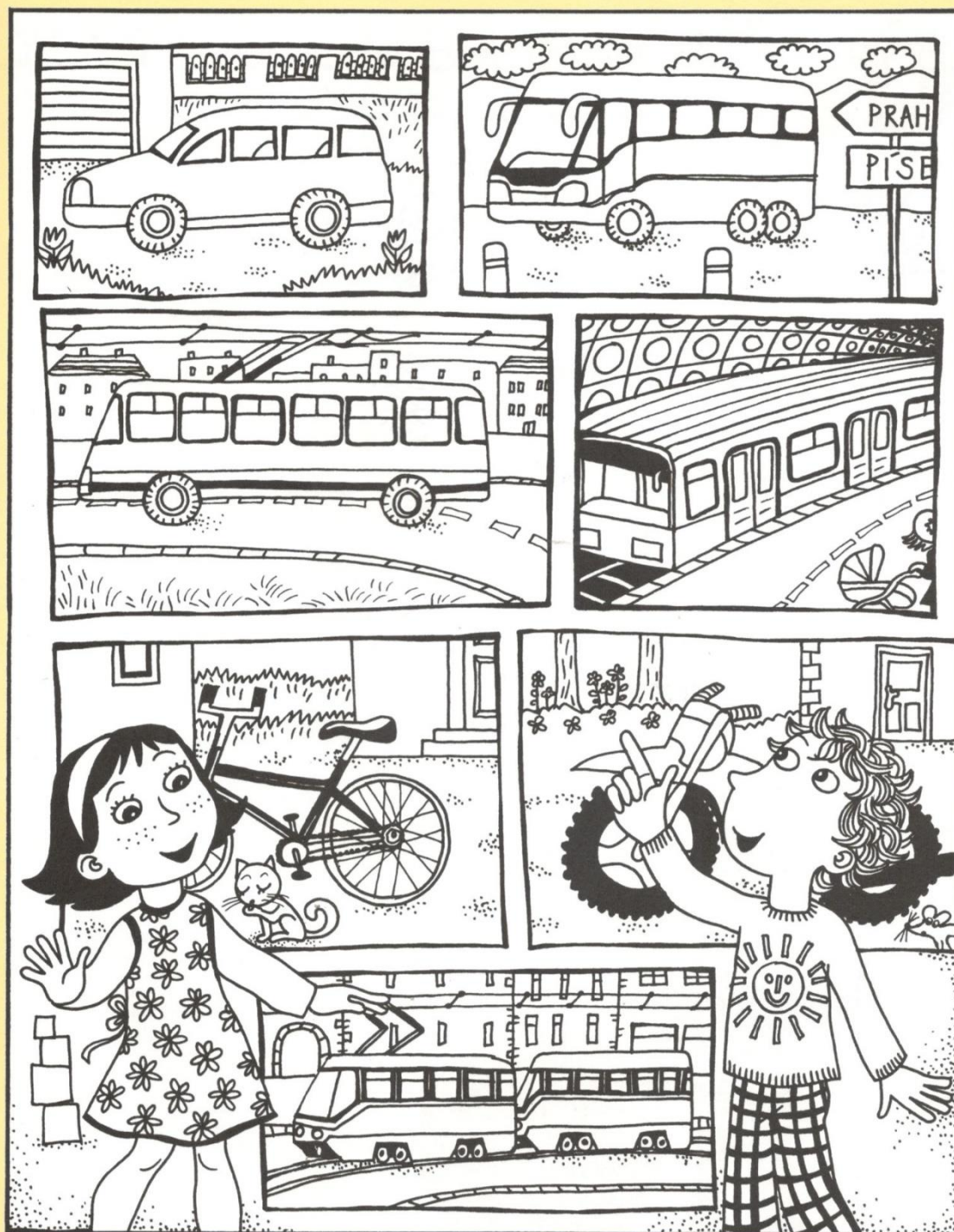
MYČKA

Když se auto umaže, musíme s ním do myčky. Na myčku aut si můžeme také zahrát. Dítě představuje špinavé autíčko, které se přijelo umýt do myčky. Dospělý jemně masíruje zádička dítěte a říká: „Umyjeme autíčko, vydrbem ho maličko. Vyleštíme světla, aby se nám leskla. A potom už jedna dvě, naše auto pojede!“ Jemným plácnutím se umyté „autíčko“ rozjede.

Čerpací stanice.

Na ní řidiči načerpají do
auta pohonné hmoty
neboli naftu nebo
benzín. Víš, proč řidič
musí na pumpě vždycky
vypnout motor a nesmí
tam kouřit?

Úkol pro šikovné děti: Malé obrázky, které jsou u jednotlivých ukolů, můžeš najít na pracovním listu.

Najdi na obrázku jednostopé a dvoustopé dopravní prostředky. Když kolo jede rovně, nechává za sebou jednu stopu, kdežto za autem vidíš stopy dvě. Náповěda: jednostopé dopravní prostředky mají většinou jen dvě kola.

ČÍM MŮŽEME CESTOVAT? II.

Některé dopravní prostředky, které jsou na obrázku, už určitě znáte. Lanovkou jste možná jeli na vysoký kopec, tříkolku máte ve školce na zahradě a vlak pro vás asi také není nic nového.

LANOVKA

Lanovkou můžeme vyjet na vysoký kopec. Jezdí někdy lanovkou? Líbí se ti to? Zkuste si ve třídě lanovku vyrobit – bude vám stačit provázek a krabička (třeba od čaje), a lanovkou se povozí hračky. Potřebujeme provázek a krabičku, jejíž dvě protilehlé stěny proděravíme a protáhneme jimi provázek. Ten pak napneme mezi dvěma body; jeden by měl být výše než druhý, a oba by měly být jen tak vysoko, aby na krabičku-„kabinu lanovky“ dosáhly i děti.

BALON

Kdo asi cestuje balonem? Dříve se balonem cestovalo na velké vzdálenosti, teď už balonem létáme jen pro zábavu. Balon si můžeme vyrobit. Potřebujeme k tomu nafukovací balonek, tekuté lepidlo na papír (například hercules), hedvábné papíry, provázek a krabičku (například od čaje). Balonek nafoukneme a zauzlujeme a poté na něj lepíme hedvábný papír, který jsme předtím natrhali na kousky o velikosti přibližně 1 x 1 cm. Pokud nemáme barevný hedvábný papír, můžeme použít bílý, a balon pak po zaschnutí omalujeme vodovými barvami. Když lepidlo zaschne (většinou to trvá jeden den), opatrně ořízneme spodní část polepeného balonu. Z krabičky vyrobíme balonový koš – můžeme ho také polepit barevnými papíry nebo pomalovat. Koš k balonu připevníme pomocí provázku.

HRAJEME SI S OBRÁZKY

Stránku s obrázky dvakrát okopírujeme a rozstříháme. Děti přiřazují stejné obrázky k sobě. S obrázky si také můžeme zahrát známou Kimovu hru. Položíme vedle sebe pět různých obrázků a děti si je prohlédnou, po minutě je zakryjeme a děti mají za úkol poskládat obrázky ve stejném pořadí, jako byl vzor.

VLÁČEK

Jede vláček kolejíček do kopce i do zatáček. Jede, jede do údolí po kolejkách mezi poli. Přijede s ním babička, doveze nám jablíčka. (Marie Těthalová)

HÁDANKA

Jako kolo nevypadá, Má tři kola, málo padá. Jezdí na ní kluk i holka. Copak je to? (tříkolka) (Marie Těthalová)

PARNÍ STROJ

Vlaky dříve jezdily na parní pohon, nyní jezdí na elektrinu. Jednoduchý pokus nám ukáže, jakou má pára sílu. Potřebujeme polyetylenovou krabičku od potravin (například od zmrzliny), měděnou trubičku o průměru tři milimetry a čajovou svíčku. V jedné stěně krabičky uděláme dva otvory o průměru měděné trubičky. Měděnou trubičku uprostřed stočíme a oba konce prostrčíme otvory v krabičce. Do krabičky položíme čajovou svíčku pod ohyb trubičky. Před tím, než zapálíme svíčku, položíme krabičku do větší nádoby s vodou (na hladinu). Trubička musí být plná vody, kterou do ní nasajeme. Až se trubička dostatečně zahřeje, „parníček“ se začne trhavě pohybovat vpřed. Pokud položíte prsty za „zád“ nádoby, ucítíte, jak voda cirkulující v trubičce nádobku pohání. (Svíčka ohřeje vodu v trubičce k bodu varu. Voda při vypaření pak zvětší svůj objem a dostane se do chladnější části trubičky, kde opět zcondenzuje a vytvoří podtlak. Ten nasaje další vodu do trubičky a celý proces se opakuje. Voda vytlačena z trubičky pak žene nádobku vpřed.)

Nádraží.

Vlak vyjíždí z nádraží. Na co má pan výpravčí plácačku a píšťalku? Co na nádraží najdeš? (čekárnu, pokladnu, lavičky...)

Úkol pro šikovné děti: Malé obrázky, které jsou u jednotlivých úkolů, můžeš najít na pracovním listu.

Které dopravní prostředky se pohybují ve vzduchu, plavou po vodě a jezdí po zemi?
Najdi je na obrázku a zakroužkuj stejnou barvou.

JEZDÍM NA KOLE

Jezdit na kole je prima. Někteří z vás ještě sice jezdí na kole, které má pomocná kolečka, ale určitě se časem naučíte udržet rovnováhu i bez nich. K tomu, abyste mohli vyjet na silnici, ale potřebujete mnohem více.

JEDU, JEDU NA KOLE

Jedu, jedu na kole přes louky a přes pole, přes hory a přes kopečky za maminkou na vdolečky. (neznámý autor)

CO NA KOLE NAJDEME?

Každé kolo se skládá ze spousty důležitých součástí. Má rám, sedlo a řídítka, blatníky, světla a odrazky, řetěz, brzdy, pláště a duše, pedály, blatníky a také zvonek, který není povinný. Najdi všechny na obrázku. Víš, proč jsou tak důležité? Zkus vymyslet, proč kolo musí mít každou z nich. Pozor, duše je schovaná pod pláštěm a na obrázku ji neuvidíš.

NEŽ VYJEDEME NA CESTU

Každé kolo je potřeba před cestou pořádně zkontrolovat. Nejdříve si prohlédneme rám a zjistíme, jestli není někde nalomený nebo poškozený. Důležitý je také řetěz, který spojuje obě kola. Když jsme na kole dlouho nejezdili, je dobré řetěz promazat. Dotáhneme pedály a zkontrolujeme řídítka, zvonek a přední a zadní světlo. Také se ujistíme, že jsou duše dobře nahuštěné a že se sedlo nekýve.

PRVNÍ POMOC NA KOLE

I zkušený cyklista někdy spadne z kola a rozbije si nebo si odře koleno. Rozbité koleno je potřeba pořádně očistit, a to nejlépe proudem vody. Pokud jsou v ráně kamínky nebo jiné drobné předměty, bude třeba ránu opravdu dobře očistit, jinak kamínky v ráně zarostou. Ránu osušíme například sterilním obinadlem a vydezinfikujeme peroxidem vodíku nebo Betadinem (tip: Betadin v ráně neštípá). Nakonec ránu buď zalepíme, nebo – pokud je velká – přikryjeme sterilním polštářkem a ovážeme. A je hotovo!

ZÁSADY PRO CYKLISTY

Každý cyklista, kterému ještě nebylo 18 let, musí mít na hlavě přilbu. Jak si přilbu správně vybrat? Důležité je, aby přilba na hlavě dobře seděla. Správně vybraná přilba by se neměla pohnout, když zaklepeme hlavou, a její okraj by měl být přibližně dva centimetry nad obočím. Řemen se sponou musí pod bradou pevně sedět. Přilba nesmí zakrývat uši.

PRAVIDLA SLUŠNÉHO CHOVÁNÍ NA KOLE

I při jízdě na kole platí pravidla, která se musejí dodržovat. K tomu, abychom si je zapamatovali, pomůže malý test.

- Na kole nemusím mít přilbu. Stačí mi klobouček nebo kšiltovka. (Ano, nebo ne?)
- Na silnici můžu jet na kole sám, i když mi ještě nebylo 10 let. (Ano, nebo ne?)
- Když jedu na kole večer, musím mít zapnutá světla a měl bych mít na sobě oblečení, které má reflexní pásy. (Ano, nebo ne?)
- Když jedu na kole, je jedno, jestli jedu vpravo, nebo vlevo. (Ano, nebo ne?)

KAM ODBOČÍM, TAM UKÁŽU

Každý správný cyklista při odbočování dáva znamení rukou – když odbočuje vpravo, upaží pravou ruku, a když vlevo, zase levou. Proč je to tak důležité? (Vždycky je důležité vědět, co člověk, který jede před námi, chce udělat. Kdyby cyklistu chtěl někdo předjíždět, nesmí to udělat, pokud cyklista odbočuje vlevo.)

NA CO MÁ KOLO ZVONEK?

Proč má mít každé správné kolo zvonek? Na co ho používáme? Zkuste vymyslet, proč je zvonek důležitý a kdy ho můžeme nebo dokonce musíme použít. Můžeme s ním zvonit jen tak, nebo zvoněním dáváme znamení, že se něco děje?

Cestář.

O to, aby se nám na cestách dobře jezdilo, se starají cestáři. Opravují díry ve vozovce, malují na vozovku čáry. Co ještě cestáři dělají?

DOPRAVNÍ ZNAČKY PRO CYKLISTY

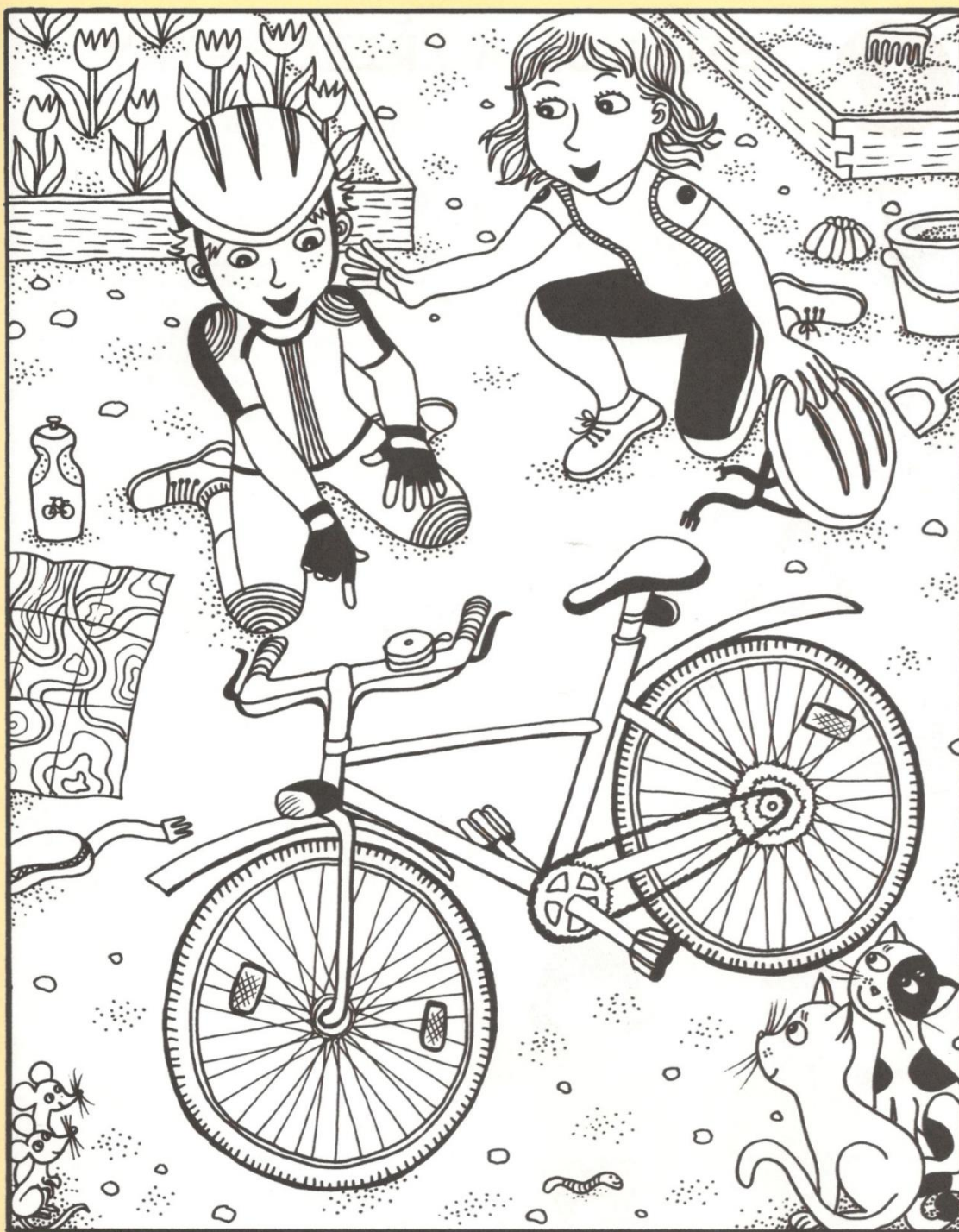
Touto značkou jsem si jistý!
Je to STEZKA PRO CYKLISTY.

Vždycky poznám zajisté značku: POZOR, CYKLISTÉ!

Tuto značku teď už znám:
CYKLISTŮM VJEZD ZAKÁZÁN!
(Zuzana Pospíšilová)

Úkol pro šikovné děti: Malé obrázky, které jsou u jednotlivých úkolů, můžeš najít na pracovním listu.

Zakroužkuj na obrázku všechny důležité součásti jízdního kola a pojmenuj je.

SILNICE A KŘIŽOVATKY

Silnice se různě klikatí a křižují. Co na silnici můžeme dělat, a co ne? Je silnice místo, kde si můžeme hrát?

KŘIŽOVATKY

Ukaž, kde se cesty kříží nebo spojují – těmto místům říkáme křižovatky. Na obrázku vidíme i zvláštní křižovatku – kruhový objezd. Dokážeš ho najít? Kruhový objezd má většinou tři a více výjezdů a říká se mu také kruháč nebo rondl. Jezdí se po něm dokola vpravo a ten, kdo na něj vjíždí, musí dát přednost tomu, kdo už po kruhovém objezdu jede nebo přijíždí zleva.

KŘIŽOVATKA

Před některými křižovatkami je dopravní značka, na které je symbol křižovatky. Vypadá jako velké písmeno X a dává se před ty křižovatky, kde si řidič musí dát zvlášť pozor na to, komu má dát přednost.

*X je nejen písmenko,
ale taky značka.
Uhodneš ji, panenke?
To už přece hračka!
To už hádat nebaví
ani batolátka!
Každé škvrně dneska ví,
CO JE KŘIŽOVATKA.
(neznámý autor)*

SILNICE NENÍ HŘIŠTĚ

Na silnici jezdí auta, autobusy a další dopravní prostředky. Co na silnici můžeme dělat a co ne?

- Na silnici můžu hrát kopanou. (Ano, nebo ne?)
- Na silnici může jet vlak. (Ano, nebo ne?)
- Na silnici můžu přecházet bez rozhlédnutí. (Ano, nebo ne?)

Děti samy vymýšlejí, co na silnici mohou a co ne.

KDE MÁM PRAVOU A LEVOU STRANU?

Kdo chce jezdit po silnici, musí dobře poznat pravou a levou stranu. Kde máš pravou ruku? Kde máš levé ucho? Dítě vedeme k uvědomění si pravé a levé ruky. V začátcích nácvičku je vhodné jednu ruku označit náramkem, prstýnkem nebo nějakým jiným vhodným způsobem. Při nácvičku začínáme s uvědoměním si levé ruky, protože z levé strany začínáme u nás číst a psát. Po bezpečném zvládnutí pravé a levé ruky pokračujeme k vnímání dalších částí těla umístěných na pravé a levé straně těla: ukaž pravé oko, na které straně trička máš obrázek atd. Při určování pravolevé orientace v prostoru využíváme možnost manipulace s předměty v místnosti, na stole. Můžeme použít nakreslený obrázek okénka domu, kdy dítě dokresluje květiny, záclonky do oken a další předměty podle našich pokynů: nakresli květinu do okna vlevo atd.

KOMU DÁM PŘEDNOST?

Do křižovatky nesmí vjet všechna auta najednou, protože by se srazila. Pokud na křižovatce nejsou semaforey nebo jsou vypnuté, řídíme se dopravními značkami. Kde značky nejsou, platí „pravidlo pravé ruky“. Přednost má ten, kdo je po tvé pravé ruce. Na koberci vyznačíme (lany, většími kostkami apod.) silnice a děti-autička si dávají přednost. Poté cestujeme prstem po obrázku a ukazujeme, ze které strany budeme dávat přednost.

KDE MÁŠ PRAVOU A LEVOU STRANU?

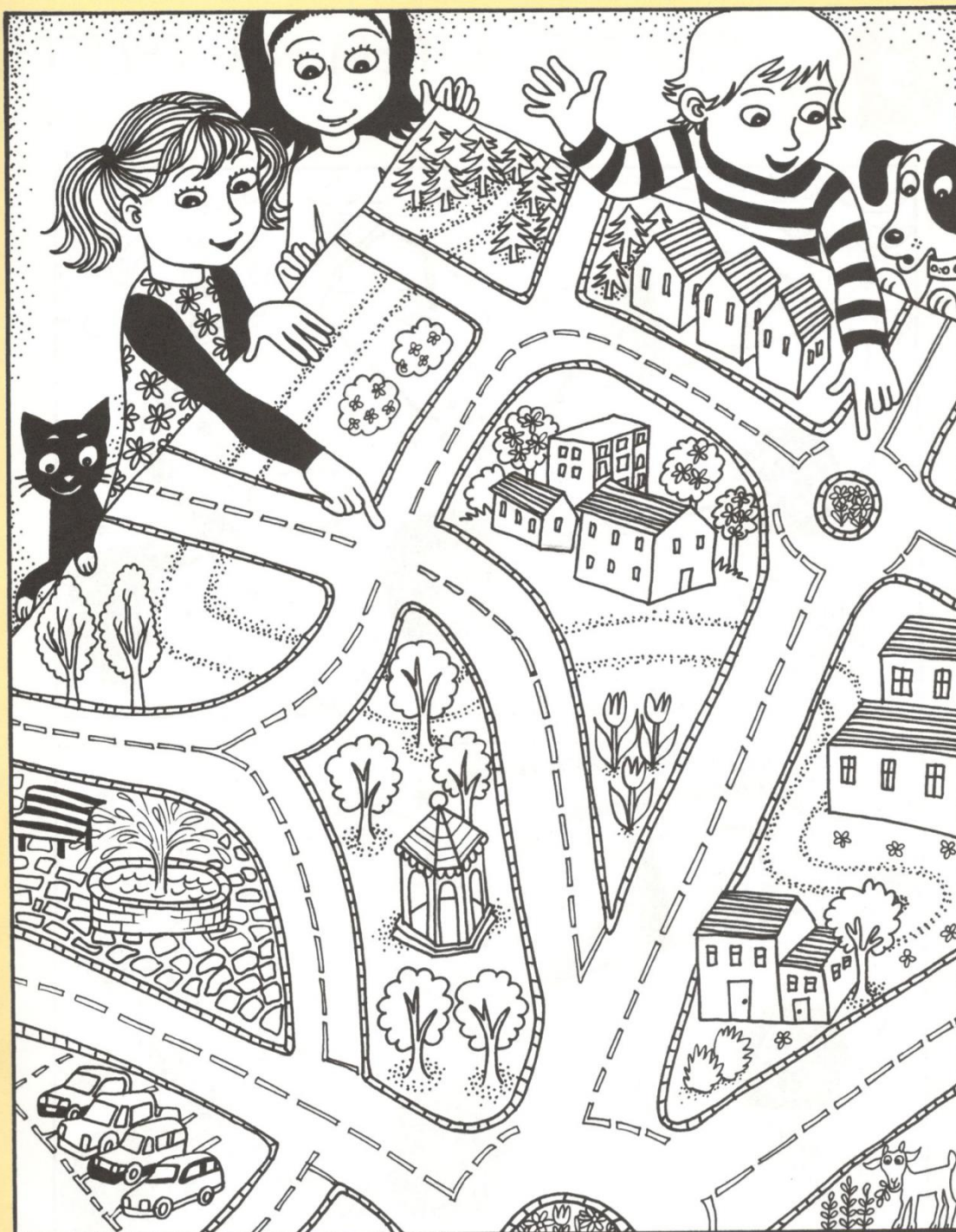
S dětmi, které už zvládají pravolevou orientaci na svém těle, nacvičujeme orientaci na druhých osobách. Platí zde „křížové“ pravidlo: co já mám na levé straně, má člověk stojící proti mně na pravé straně. Nácviček provádíme na dvou proti sobě stojících osobách: ukaž, kde mám pravou ruku atd. Procvičování lze provádět i na pohyblivých loutkách, panenkách, pohybujeme jejich končetinami a požadujeme po dítěti, aby označilo, kterou rukou panáček hýbá... Cvičít můžeme i na obrázcích lidí, zvířat, hraček.

Jakou ruku zvedá?

- Jakou rukou mává holka?
A jakou kluk?
Kdo stojí vlevo?
A kdo vpravo?

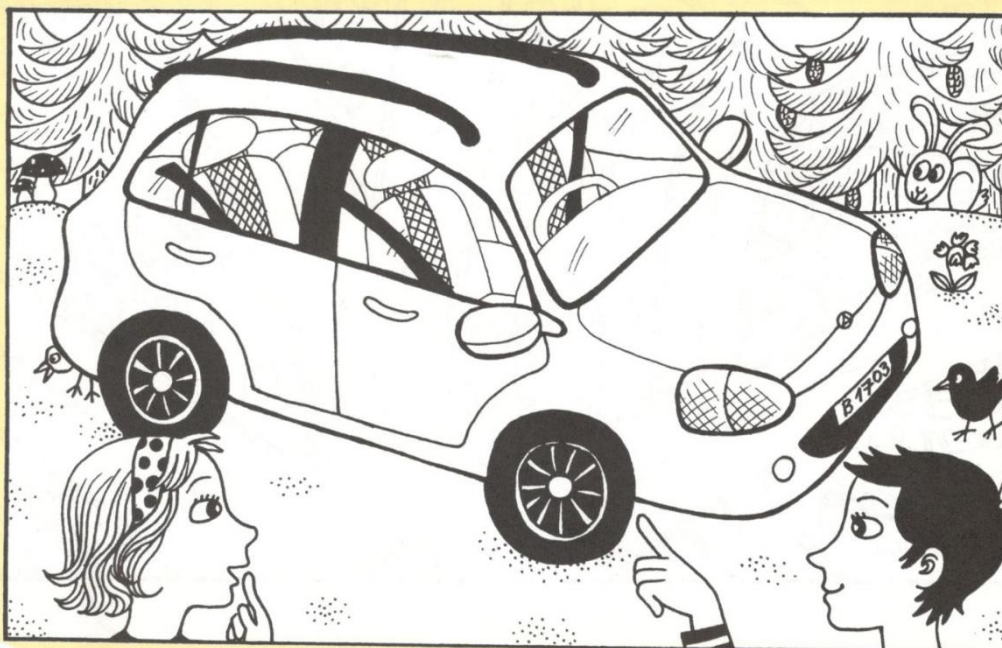
Zakroužkuj na obrázku všechny křížovatky.

Úkol pro šikovné děti: Mele obrázky, které jsou u jednotlivých úkolů, můžeš najít na pracovním listu.

5

JEDEME AUTEM NA VÝLET

Viš, kdy musí auto svítit? Přece v noci i ve dne! A proč je to tak důležité?
Třeba aby řidič viděl auto, které je schované za kopcem nebo v zatáčce.

10

Obrázky nahoře a dole vypadají úplně stejně, ale je mezi nimi deset rozdílů. Dokážeš je najít?

Pro chytré děti. Víš, proč dospělí musejí v autě používat bezpečnostní pásy a děti zase podsedáky nebo sedačky? Protože když auto prudce zabrzdí nebo nabourá, člověk ze sedačky vyletí a může si hodně ublížit. Proto nikdy nejezděte autem nepřipoutaní.

Obrázky nahoře a dole vypadají úplně stejně, ale je mezi nimi deset rozdílů. Dokážeš je najít?

6

CO NEDĚLÁME VE VLAKU A V AUTOBUSE

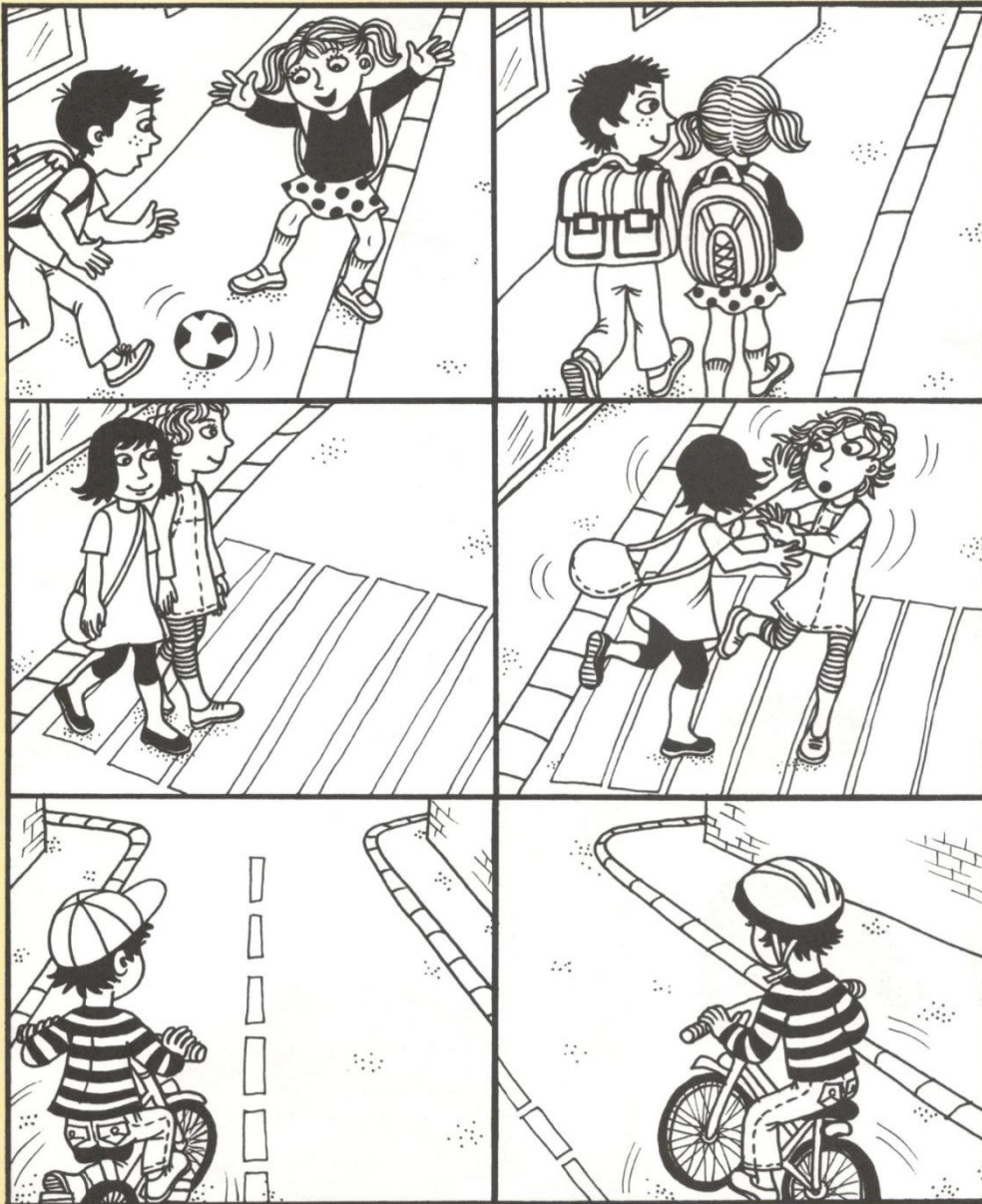
Ukaž, na kterém obrázku se děti chovají pěkně a na kterém špatně. Obrázky s pěkným chováním vybarvi a vysvětli, co nevhodného dělají děti na obrázcích se špatným chováním.

7

CO NEDĚLÁME NA SILNICI A NA CHODNÍKU

Ukaž, na kterém obrázku se děti chovají pěkně a na kterém špatně. Obrázky s pěkným chováním vybarvi a vysvětli, co nevhodného dělají děti na obrázcích se špatným chováním.

NA SILNICI POZOR DEJ!

Přecházet po přechodu a vždycky se pořádně rozhlédnout, to jsou zásady, které jsou důležité pro děti i pro dospělé.

PŘECHOD PRO CHODCE

Když přes cestu lidé chodí, _____ se jim k tomu hodí. (přechod, záchod)
K přehlédnutí přechod není –
bývá _____ označený. (značkou, hračkou)
Na silnici _____ pruhy
vypadají jako stuhý. (bílé, rudé)
Na vedlejší, na hlavní...
leží _____ dopravní. (želva, zebra)
Po přechodu přejít chcete?
Raději vždy _____ jděte. (vpravo, vlevo)
Všichni to snad dobře známe –
po přechodu _____. (neštěkáme, neběháme)
(Zuzana Pospíšilová)

ZELENÝ PANÁČEK, ČERVENÝ PANÁČEK

Na některých přechodech přes cestu nám
přecházení usnadní semafor. Jsou na něm dva
panáčky. Jeden je rozkročený a svítí zelenou
barvou, druhý stojí s nohama u sebe a je červený.
Na přechod můžeme vstoupit, až když se
rozsvítí zelená, na červenou vždycky stojíme na
chodníku. Co když se ale červená rozsvítí ve chvíli,
kdy přecházíme silnici? Pak rychle dokončíme
přecházení, nikdy se nezastavíme uprostřed silnice.

NA SEMAFOR

Potřebujeme dva terče či praporky, jeden zelený
a druhý červený. Děti procházejí po třídě nebo po
zahradě po vyznačených trasách a na daný signál
buď zastaví, nebo pokračují v chůzi.

SEMAFOR

Kluk v červené košili
říká: „Zastav na chvíli!
Pro auta a autobusy
volná cesta zůstat musí!“
Kluk v zeleném kabátě
vyskočil a volá tě:
„Honem, kamaráde můj.
Přecházej a nezdržuj!“
(neznámý autor)

JAK SE CHOVAT NA PŘECHODU

Přecházet po přechodu můžeme jen tehdy, když
nevidíme jet žádné auto, nebo když auto, které
k přechodu jede, zastaví. Nikdy nesmíme vstoupit
před auto, které se k nám už blíží. Řidič auta,
autobusu, nákladního auta, traktoru, motorky
nebo trolejbusu nás nesmí ohrozit ani omezit,
ale tramvaj zastavit nemusí a přednost jí naopak
dáváme my.

TRAMVAJ

Auta, kola, autobusy
na chodce dát pozor musí.
Když se tramvaj rozjede,
nikdo s ní nic nesvede.
Tohle já už dobře vím,
proto radši zastavím.
(Marie Těthalová)

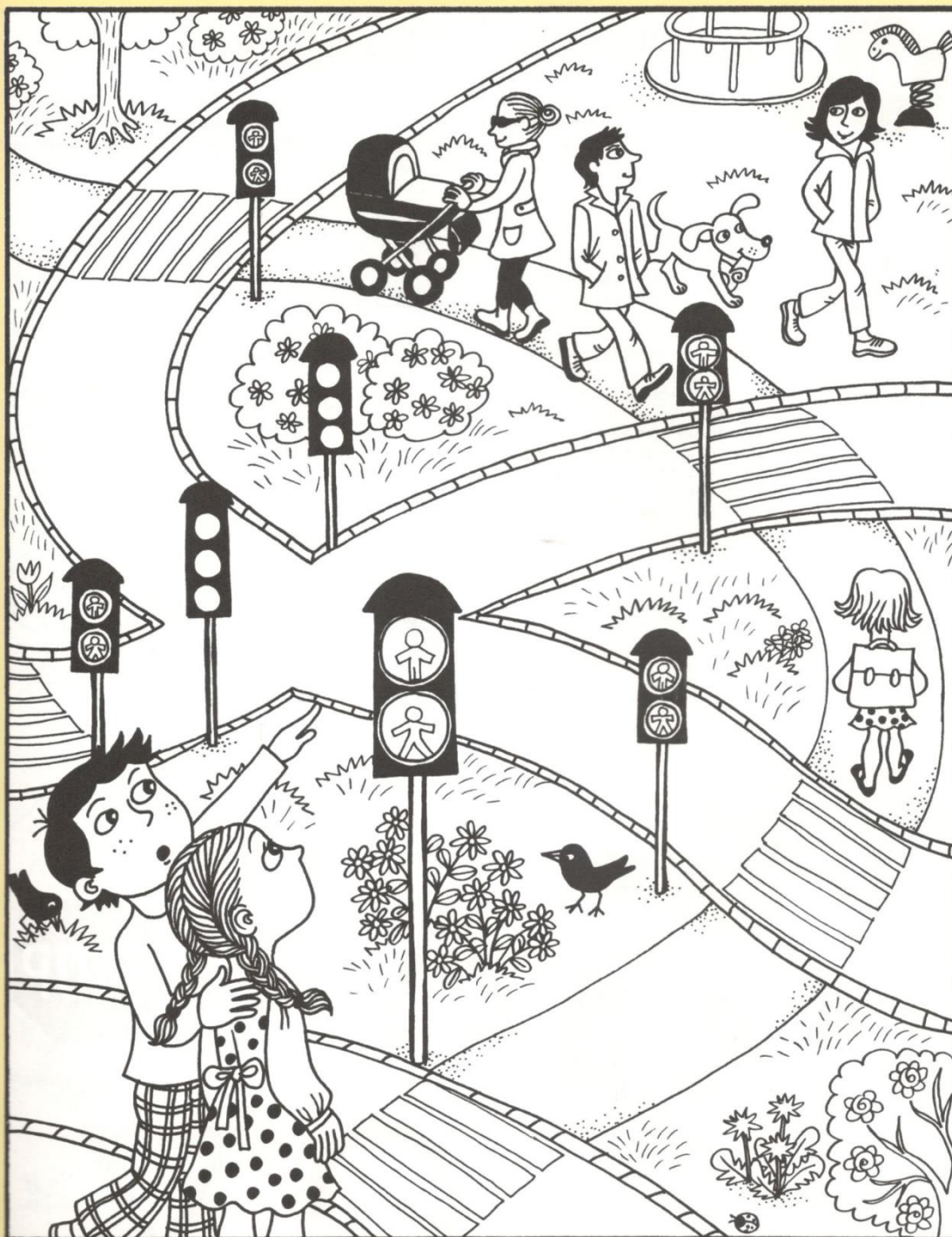
SEMAFOR PRO AUTA

Semafor pro chodce má dvě barvy – červenou
a zelenou. Na semaforu pro auta vidíme třetí barvu
– žlutou. Když se rozsvítí, když ještě svítí červená,
tak řidiči říká, že se má připravit k jízdě, protože
za chvíli začne svítit zelená. Když se žlutá rozsvítí
a ještě svítí zelená, znamená to, že za chvíli bude
červená. Řidič, který by nestihl křižovatku projet,
třeba je před ním hodně aut, musí raději zastavit.
Co znamená, když na semaforu svítí jen žlutá
barva? Může být třeba rozbitý a řidiči se pak řídí
dopravními značkami a pravidlem pravé ruky.

Koho musím poslechnout?

Když na křižovatce, kde svítí
semafony, řídí provoz policista,
musejí všichni řidiči poslouchat
policistu. Proč? Semafor třeba právě
nefunguje, jak by měl.

Umiš správně vybarvit semafony? Které z nich jsou pro auta a které pro chodce?

Úkol pro šikovné děti: Malé obrázky, které jsou u jednotlivých úkolů, můžeš najít na pracovním listu.

DOPRAVNÍ ZNAČKY

Na silnici je spousta různých značek. Když vidíme značku ZÁKAZ VJEZDU, nemůžeme tam jet, značka PŘECHOD PRO CHODCE nám zase ukazuje, kde můžeme přecházet a kde nám auta musejí dát přednost. Značka DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ zase říká, že musíme dát přednost autům, která jedou po druhé silnici. Co nám říká značka STOP?

SCHOVÁVAČKA ZNAČEK

Na zahradě nebo ve třídě schováme obrázky dopravních značek. Děti mají za úkol je najít, pojmenovat je a vysvětlit, co znamenají.

KIMOVA HRA S DOPRAVNÍMI ZNAČKAMI

Potřebujeme pexeso s dopravními značkami (ke stažení zde: <http://www.pexeso.net/dopravni-znacky/01B7B>). Vybereme šest obrázků značek, které položíme do řady, necháme dítě, aby si je půl minuty prohlíželo, a pak je zakryjeme. Dítě má za úkol vyskládat značky ve stejném pořadí, v jakém byly. Děti vždy pojmenovávají značky, které mají na obrázcích, a vysvětlují, co znamenají.

DOPRAVNÍ ZNAČKY

Ve městě je spousta značek a já rychle, bez vytáček řeknu, copak znamenají. Chytré děti značky znají. (Marie Těthalová)

MOJE ZNAČKA

Některé značky nám dávají příkazy, jiné nám něco zakazují a další nás o něčem informují. Značky označující nebezpečí jsou trojúhelníkového tvaru s červeným okrajem. Příkazové značky jsou kruhové s bílými symboly na modrém podkladě, zákazové značky kruhové s černými symboly na bílém podkladě s červeným okrajem. Informativní značky jsou zpravidla obdélníkové nebo čtvercové. Značky upravující přednost na křižovatkách mají jiný tvar, například značka označující hlavní silnici má tvar kosočtverce.

Každé dítě si vyrobí značku, která bude zakazovat, příkazovat nebo sdělovat něco, co je pro ně důležité, například zákaz běhání po třídě nebo informaci, kde se ve třídě nacházejí kostky.

KTERÉ ZNAČKY SI PAMATUJI?

Na procházce po okolí mateřské školy hledáme dopravní značky a děti je mají za úkol pojmenovat. Společně si vysvětlujeme jejich význam. Starší děti mohou mít za úkol zapamatovat si co nejvíce značek, které cestou viděly, a ve školce je najít například mezi kartičkami dopravního pexesa.

Zastavovací terč

Když na silnici vidíme policistu, který na nás ukazuje zastavovacím terčem, jemuž se někdy říká plácačka, musíme vždycky zastavit. Takový terčik si můžeme snadno vyrobit, nebo ho možná najdete mezi hračkami u vás ve školce.

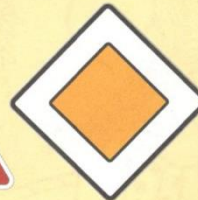

KTERÉ ZNAČKY ZNÁME?

Hledáme na obrázku dopravní značky a pojmenováváme je. Také je správně vybarvíme.

Přechod pro chodce

Hlavní silnice

Stůj, dej přednost v jždě

Zákaz vjezdu všech vozidel v obou směrech

Dej přednost v jždě

Úkol pro šikovné děti: Malé obrázky, které jsou u jednotlivých úkolů, můžeš najít na pracovním listu.

Spočítej, kolik je na obrázku dopravních značek.
Kolik z nich má tvar trojúhelníku? A kolik kruhový tvar?

POLICIE, HASIČI A SANITKA

Záchranáři nám přijedou na pomoc vždycky, když se nám stane něco, co sami nezvládneme. Třeba když začne hořet, když nám někdo ubližuje nebo když upadneme a nemůžeme vstát.

HASIČI

Hasiče voláme, když začne hořet. Mají červená auta, která jezdí hodně rychle a do kterých se vejde spousta vody. Když začne hořet, zavoláme hasiče tak, že na telefonu vytočíme nebo vymačkáme číslo 150. Hasiči ale nejezdí jenom k požárům. Lidé je mohou zavolat například tehdy, když v koruně stromu uvízne nějaké zvíře. Proč volají právě hasiče? Protože jejich auta mají výsuvné žebříky a hasiči se tak rychle dostanou opravdu hodně vysoko. Umíte přijít na další situace, kdy hasiči lidem pomáhají? (Při povodních nebo při odstraňování nebezpečných látek, třeba když při autonehodě vyteče na silnici nafta nebo benzín.)

OHÝNEK

Sirky, papír, plamínek, už je tady ohýnek. Když přijedou hasiči, oheň jenom zasyčí. (neznámý autor)

POLICIE

Policii zavoláme, když vidíme, že někdo někomu opravdu hodně ubližuje (nevoláme policii na děti, které se na pískovišti poperou o bábovičky), nebo když zloděj bere nějakému člověku jeho věci – mobil, tašku, peněženku... Policii zavoláme také tehdy, když zjistíme, že se někdo vloupal do našeho domu nebo bytu. Zkuste společně vymyslet další situace, kdy je potřeba zavolat policii.

VYLEKANÝ ZLODĚJ

Sířena už zdaleka zloděje vždy vyleká. Naděje tu pro něj není, odvezou ho do vězení. (Marie Těthalová)

ZDRAVOTNICKÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

Záchranáře, kteří jezdí sanitkou, voláme tehdy, když jsme tak nemocní, že nemůžeme sami dojet k lékaři, nebo když se nám stane nějaký úraz. Sanitky také vozí do porodnice maminky, kterým se má brzy narodit miminko. Kdo z dětí jel někdy sanitkou? Jak to v sanitce vypadá?

SANITKA

Když sanitka v dálce houká, pojedje s ní kluk i holka, které něco hodně bolí a rádi by k doktorovi. (Marie Těthalová)

HOUKAČKY A MODRÁ SVĚTLA

Sanitka i policejní a hasičské auto jezdí se zapnutými houkačkami a modrými světly. Proč to tak je? A proč tahle auta někdy jezdí dokonce i na červenou, nebo nezastaví u přechodu pro chodce a nepustí nás, abychom mohli přejít silnici? Proč tahle auta jezdí tak rychle?

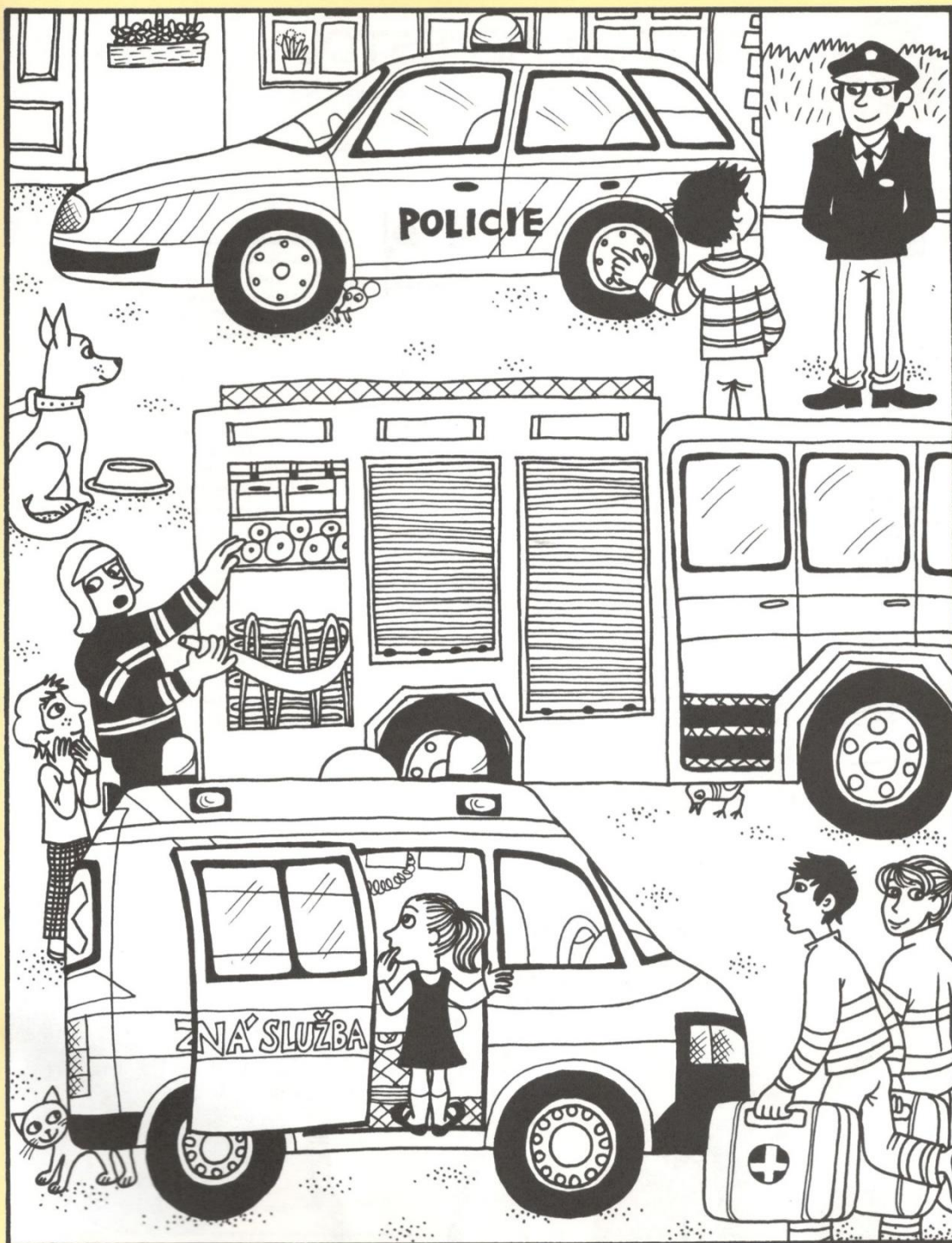
JAK ZAVOLÁM O POMOC?

K tomu, abychom zavolali záchranáře, hasiče nebo policii, je potřeba nejen znát správné telefonní číslo, ale také vědět, jak jim vysvětlit, co se stalo. A to můžeme společně vyzkoušet. Dobré je, když děti znají celé své jméno a také adresu. Jak takový hovor s policií může vypadat? „Dobrý den, tady Honzík Novák.“ „Dobrý den, Honziku.“ „Právě vidím z okna svého pokoje, jak nějaký pán rozbíjí autům na parkovišti okýnka.“ „A kde bydlíš, Honziku?“ „Bydlím v Lipové ulici, číslo domu je 16.“ „Děkujeme, už tam jedeme.“

Záchranářská auta.

Policejní auto, sanitka i hasičský vůz mají výrazné barvy, houkačku a také modré majáky. Všichni jim musejí dát přednost, i chodci na přechodu.

Úkol pro šikovné děti: Malé obrázky, které jsou u jednotlivých úkolů, můžete najít na pracovním listu.

Kolik je na obrázku dětí a kolik dospělých?

CESTOU NECESTOU

Žádný cestovatel se neobejde bez mapy. Do mapy se díváme, abychom našli správnou cestu a trefili tam, kam se chceme dostat.

MAPA

Silnice i silničky, všechny úzké cestičky na mapě jsou nakreslené. S mapou neztratím se, že ne? (Marie Těthalová)

ZKOUŠKA VŠÍMAVOSTI

Jak si děti všimají míst, kolem kterých denně chodí? Můžeme si s nimi nakreslit mapu třídy, zahrady nebo okolí školky. Důležité jsou hlavně orientační body – ve třídě stolečky, na zahradě průlezký a pískoviště, kolem školky pak různé důležité budovy.

DOPRAVNÍ HRA – MĚSTO

Na hřišti si křídou vyznačíme silnice, přechody pro chodce, jednotlivé křižovatky, obchody, náměstí, parkoviště, dopravní značky. Dětem dáme do rukou papírový volant – mohou „nastartovat“ a vyrazit do města. Dohlíží na ně ovšem „pan policista“, který jim dává pokuty, když poruší nějaké pravidlo silničního provozu. Pokud děti dostanou pokutu, musí říct proč – co udělaly špatně.

CO UDĚLÁM, KDYŽ SE ZTRATÍM?

Každý z nás se někdy ztratí, zabloudí v neznámém městě a potřebuje poradit, kudy se dostane tam, kam potřebuje. Na to, jak se zachovat, si můžeme zahrát třeba na školní zahradě. „Dobry den, ztratil jsem se a potřebuji se dostat k červené klouzačce.“ „Půjдете rovně a u velkého pískoviště zahnete doleva.“ „Děkuji.“ (Důležité je, aby se ten, kdo se ptá, a ten, kdo radí cestu, oba dívali stejným směrem.)

UMÍME ČÍST V MAPĚ?

Kudy se děti dostanou k nemocnici? A jak by měly jít, když chtějí na koupaliště nebo na hřiště? Děti na obrázku ukazují, kudy se dostanou k jednotlivým místům, a pojmenovávají směr – vpravo a vlevo. Na některá místa se mohou dostat několika způsoby. Kudy je to nejkratší? A kudy nejdelší?

KUFR NA CESTU

Každý, kdo někam cestuje, si potřebuje dobře zapamatovat, kam má jít a co si vezme s sebou. Paměť procvičíme jednoduchou hrou. První hráč řekne: „Až pojedu na prázdniny, do kufru si zabalím (sandále)...“ Další po něm zopakuje celou větu a přidá další předmět. Takto pokračujeme, dokud si děti dokážou vybavit všechny předměty, které v kufru budou. Většinou si zapamatují sedm prvků.

CO POTŘEBUJI, KDYŽ JEDU NA PRÁZDNINY?

Cestovatel musí být i tvořivý, aby se dokázal vypořádat s problémy na cestách. Kreativitu podporuje tato hra. Děti se postaví do kroužku a házejí si polštářkem nebo měkkým míčkem. Kdo polštářek nebo míček chytí, musí říci něco, co souvisí s tématem: Co potřebuji, když jedu na prázdniny? Neházíme dokola, aby děti byly ve střehu a zažily moment překvapení. Odpovědi by se neměly opakovat.

Kam pojedeme na výlet?

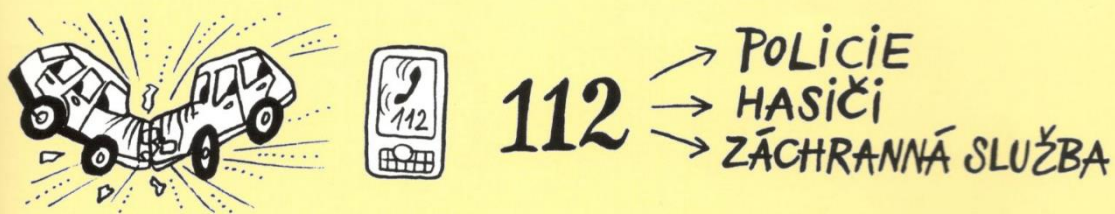
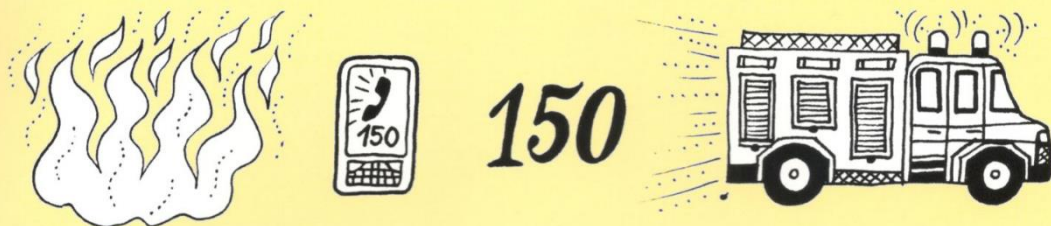
Na silnici někdy vidíme i značky, které nás neupozornují na žádné nebezpečí ani nám nic nenařizují, ale ukazují nám, kudy se dostaneme třeba do zoologické zahrady nebo na zámek. Umíš nakreslit nějakou takovou značku?

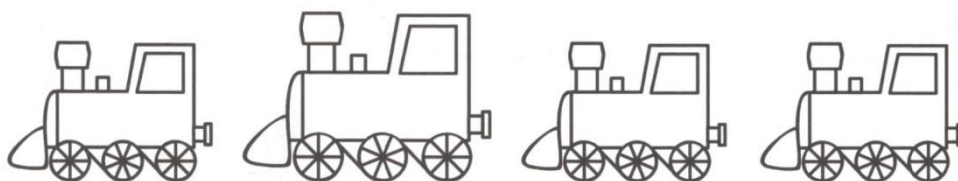
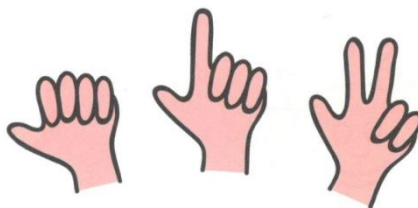
Úkol pro šikovné děti: Malé obrázky, které jsou u jednotlivých úkolů, můžeš najít na pracovním listu.

Pojmenuj všechny dopravní značky, které jsou na obrázku, a správně je vybarvi.
Když nebudeš vědět, zeptej se maminky, tatínka nebo paní učitelky.

DŮLEŽITÁ TELEFONNÍ ČÍSLA

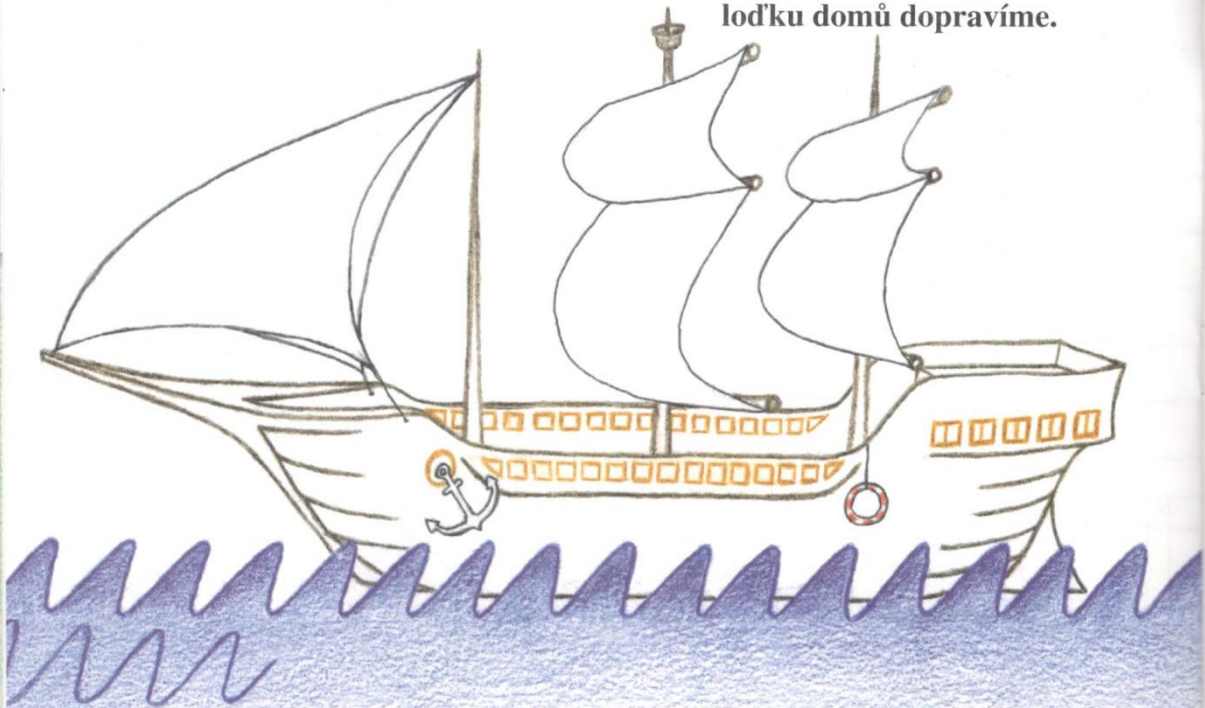

Jedna, dvě, tři - už to mám,
už jsem velký, počítám.
Spočítám si autíčka,
pomůže mi ručička.

- I. ŘÁDEK: Čeho je v řádce více, to vybarvi.
- II. ŘÁDEK: Čeho je v řádce méně, to vybarvi.
- III. ŘÁDEK: Čeho je v řádce více, to vybarvi.
- IV. ŘÁDEK: Která mašinka je největší? Vybarvi ji.

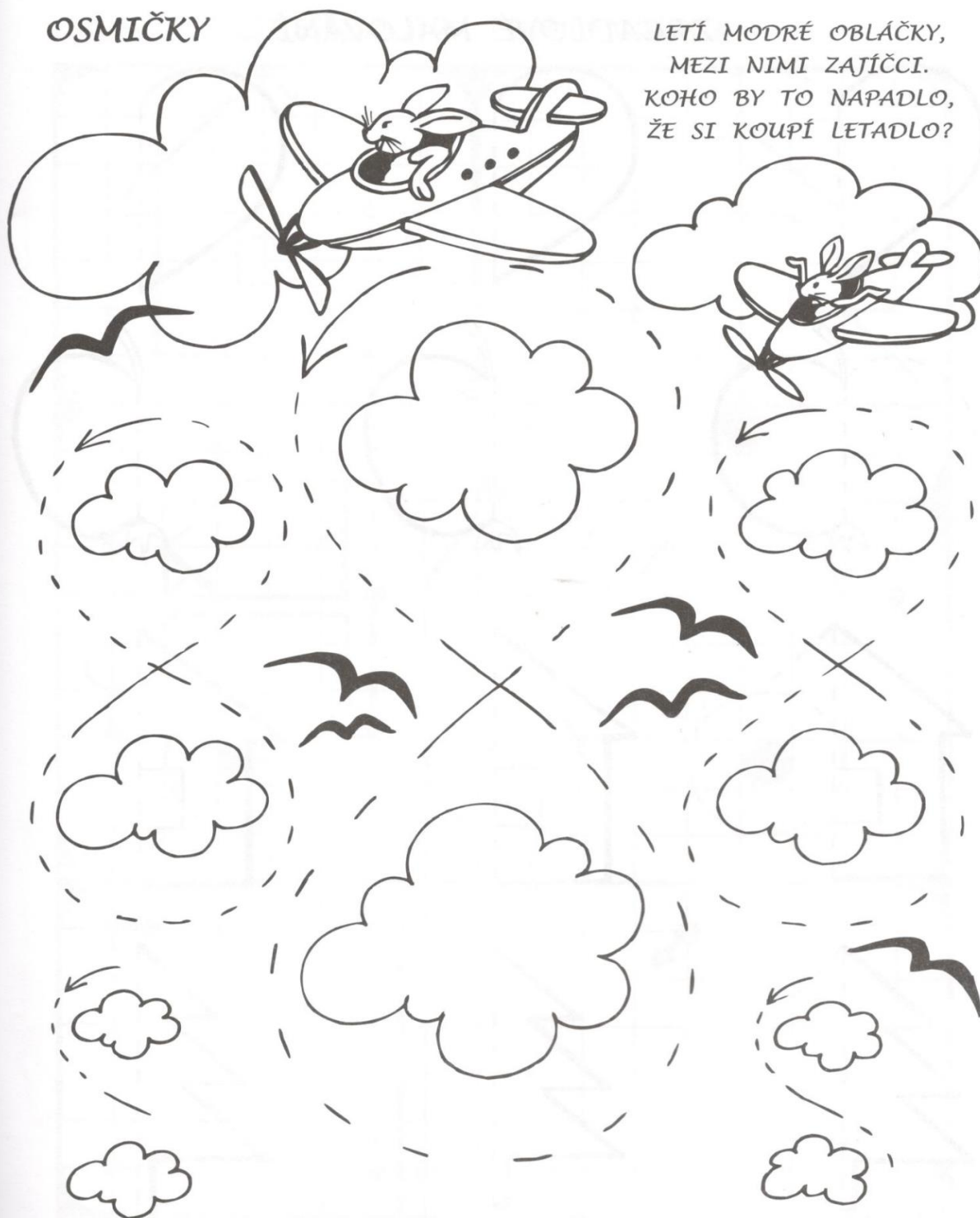
Co se nám tu jenom stalo,
že je vlnek v moři málo?
Až je všechny dokreslíme,
loďku domů dopravíme.

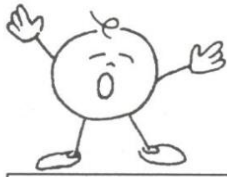

OSMIČKY

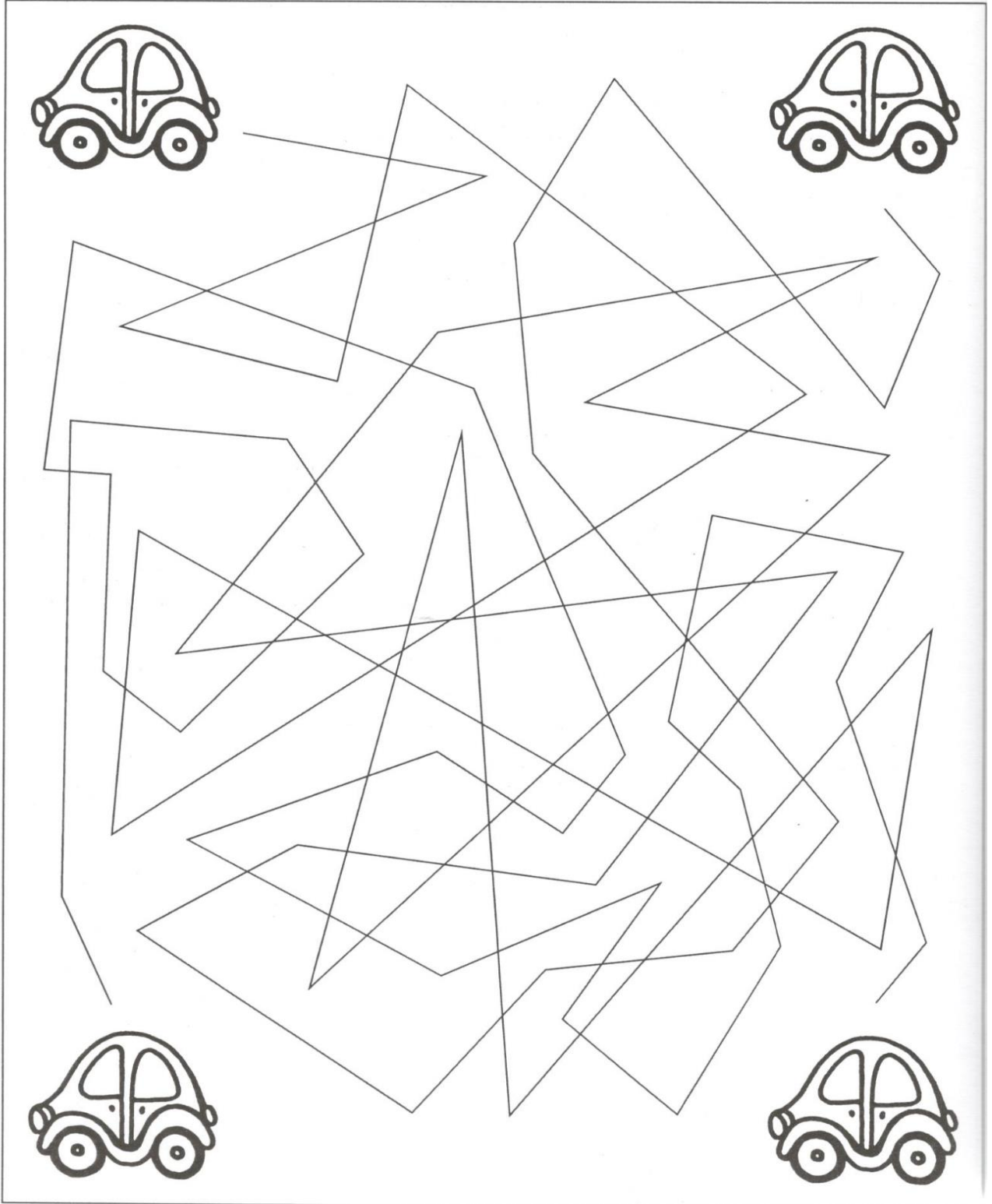
LETÍ MODRÉ OBLÁČKY,
MEZI NIMI ZAJÍČCI.
KOHO BY TO NAPADLO,
ŽE SI KOUPI LETADLO?

• Velkou osmičku obkreslí ve směru šípky vícekrát za sebou a podobně kreslí i ostatní osmičky vždy kolem mraků.

Která dvě autíčka spolu dovádějí? Obtáhni barevně čáry a stejnou barvou pak vybarvi i ta dvě autíčka, která drátky spojují.

SOUHRNNÁ CVIČENÍ

? Prohlédni si celou stránku, všechny obrázky pojmenuj a zkus říci jedním slovem, co je v každém řádku. Uvidíš, že se do každého řádku připletl jeden nesprávný obrázek. Urči, který to je a kam patří.

